Nr. 120. Środa, 24. października 1928. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

Rynek Drzewny: Rok X. Rynek Budowlany: Rok I.

Wolne miejsce na ogłoszenie

Zakupujemy stale 1306
każdą ilość **drzewa kopalnianego**
oraz **całe drzewostany.**
Zjednoczone Tow. Przemysłu Drzewnego
Wschód S.A., Katowice
biuro zakupu:
Bydgoszcz, ul. Krakowska 4, tel. 1762

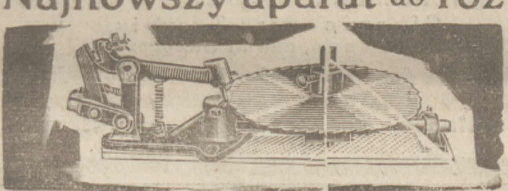
Używany trak 1307
Hoffmanna, szybkobieżny, o średnicy 450 mm.
zaraz do oddania
W. FUHRMANN — Krotoszyn

J. MALOWANIEC i Ska
(st. Kiwerce-Wołyń)
Tartak przyjmuje zamówienia na belki, kantówkę bale i deski wymiarowe sosnowe i posiada na składzie w wymiarach od 1/2" do 4" suche deski i bale jesionowe, klonowe, olchowe i suchą stolarkę sosnową II-ej klasy oraz posiada do natychmiastowej dostawy: 456
2000 m3 tartych bloków sosnowych
I-II kl. tegorocz. tarcia. Przeciętna długość 5,30 m towar jasny.

Grubości	19,	26,	32,	40,	42,	50,	65,	80 m/m
Mtr. kub.	30,	40,	50,	150,	200,	650,	550,	330
Przeciętna szer.	26,	28,	30,	40,	41,	45,	47,	50 cm.

Dębiny, jesiony, buki, brzozy
również inne twarde drzewa tarte,
sosninę budulcową i stolarską
w suchym stanie i dobrej jakości
poleca i kupuje
K. Suligowski — Bydgoszcz
1322 Chodkiewicza 34 Telefon 1264

Najnowszy aparat do rozwierania
(Schränkaparat)
dla 1273
traków
i
cyrkularek

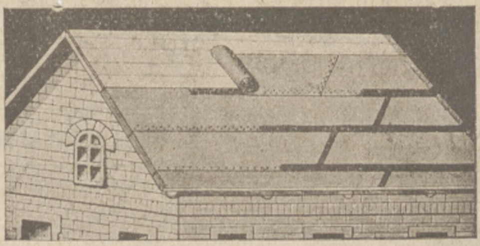

„Piła" Warszawa, Al. Jerozolimskie 35 - Tel. 42143
Poznań, ulica Skarbowa nr. 3 - Tel. 2483

Tartak nad Wartą 1313
kompletnie urządzony
budynki masywne, 4 morgi placu, ogrodu nad Wartą, ubikacje nadające się do urządzenia przemysłu drzewnego oraz 1000 cbm drzewa sosnowego do tarcia. Na korzystnych warunkach do nabycia. Bliższych informacji udziela
REDAKCJA OSADNIKA
Poznań, ul. Kramarska 19/20.

JAN DOMERACKI, budowniczy
1218 Telefon nr. 16-67 **POZNAŃ** Wały Jagiełły 4/6
Tartak parowy w Sierakowie, pow. Międzychód
Poleca: materjał tarty, kantówkę, deski podłogowe itd.
Kupuje: drzewo okrągłe do tarcia.

ZAKUPUJEMY STALE ZA GOTÓWKĘ
objekty leśne, drzewostany
wszelkiego rodzaju i kopalniaki.
Zachodnie Towarzystwo dla eksportu drzewa Sp. z o. o.
KRAKÓW, DUNAJEWSKIEGO 9
15

Specjalna papa asfaltowa „KORIOLIT“
do krycia dachów

wolna od smoły i bezwonna, nie wymaga smołowania tak po ukończeniu pokrycia, ani konserwacji i naprawy przez długie lata. „KORIOLIT“ jest odpornym na ogień przenośny i nadaje się do krycia budynków wszelkiego rodzaju także starogontowych — „KORIOLIT“ wypada taniej od podwójnego krycia zwykłą papą dachową, dając ponadto pokrycie trwalsze i ładniejsze, gdyż ma kolor blachy ocink „KORIOLIT“ dostarcza wyłączny reprezentant

„MATERJAŁ BUDOWLANY“ T. A., Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23
Telefon 2976 i 3874. [1246

Oddział w Bydgoszczy ul. Florjana 8, tel. 2018
„ w Toruniu ul. Żeglarska 27, telefon 643
Biuro Sprz. **w Grudziądzu, ul. Ogrodowa 23, tel. 950**

P. in. „Korioiit“ nabyła Dyrekcja Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w ilości przeszło 15 tys ęcy mkw.

Żołędzie

świeżego zbioru
do jesiennych wysiewów
polecamy detalicznie i wagonowo i prosimy o wczesne zamówienia
Składnica Nasion Leśnych
PRZEGLĄDU LEŚNICZEGO I RYNKU DRZEWNEGO
Poznań — Wielkie Garbary 20
Telefon nr. 18-20

1211 **Tartaki** **J. PAŁUCKI Senj.** - - - **TUCHOLA** - - -

ma na składzie **materjały stolarskie i budowlane**, przyjmuje zamówienia na **różne półfabrykaty** oraz **przeciera** na cudzy rachunek **surowiec** w większych i mniejszych partjach
Warunki dogodne. - - Ceny konkurencyjne.

ORYGINALNY
„S-T-A-N-D-A-R-D“
„OCHRONA KOTŁÓW“
dla tartaków
zwalcza kamień kotłowy
i zapobiega dalszym osadom
mamy na składzie po cenach fabrycznych
SKŁADNICA NARZĘDZI
Rynku Drzewnego, Poznań - Wielkie Garbary 20 Telefonu nr. 1820

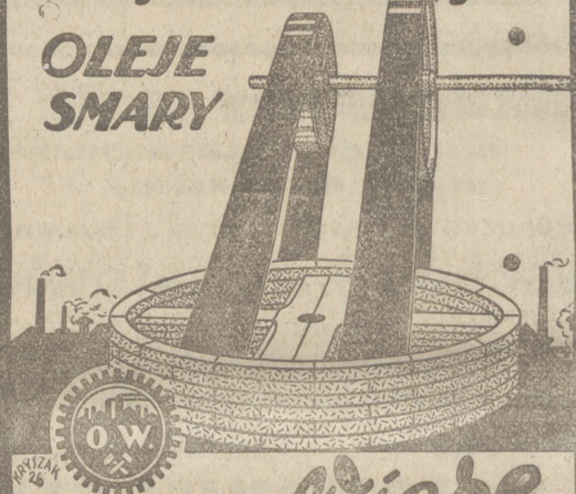

1253

Materjały budowlane wszelk. rodzaju poleca:
GUSTAW GLAETZNER
CENTRALA MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH i DACHÓWEK
Tel. 6580 i 6328 **Poznań 3, Mickiewicza 36** Założ. 1907 r.
Adres telegraf.: „Dachglaetzner“ - Poznań

375

Pasy transmisyjne
OLEJE
SMARY

Otto Wiese
SPECJALNY SKŁAD PRZYBORÓW TECHNICZNO-PRZEMYSŁOWYCH
· BYDGOSZCZ ·
UL. DWORCOWA 62. - TELEFON 459.

Uhlendorf & Renkawitz
Bydgoszcz — Słowackiego 1
Adres telegr.: UHLENDORF-Bydgoszcz
Tartaki parowe: Cierpice przy Toruniu
Osieczno, powiat Starogard
Zakłady heblarskie i szpuntownicze
Materjał tarty, kantówka, szalówka
1193 **Specjalność: podkłady kolejowe i sleepry**

JÓZEF SCHENK **Handel drzewa**
Poznań Wiel. Garbary 31
poleca i kupuje:
wszelkie gatunki materjałów stolarskich, budowlanych, kantówkę, belki, towary kołodziejskie.
z swoich składnic:
w Poznaniu ul. Wielkie Garbary i Estkowskiego. 470

Nr. 120. Środa, 24. października 1928. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY

Rynek Drzewny: Rok X. Wychodzi w poniedziałki, środy i piątki. Rynek Budowlany: Rok I.

PRZEDPŁATA na pazdziernik 1928 r. wynosi: w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji: 4,75 złote. Na pocztach 5,09 złote. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnem mieście Gdańsku: 5,50 złote. Pod opaską za granicą (oprócz Gdańska): 6,60 złotych. Numer pojedyńczy kosztuje: w Poznaniu w Ekspedycji 40 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 45 groszy. Zagranicą 50 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja „RYNKU DRZEWNEGO I BUDOWLANEGO": Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1820.
DRUKARNIA: Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 3406.
Konta bieżące: P. K. O. 206377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

OGŁOSZENIA: Za tekstem: 20 gr. od miejsca milimetr. (strona czterołamowa). W tekście zaś lub przed tekstem: 55 gr. od miejsca milimetr. (strona dwułamowa). OGŁOSZENIA: Z tabelkami o 30 procent więcej. Przy większych i kilkakrotnych ogłosz. stosowny jest rabat. Dla poszukuj. posad przy jednorazowem ogłoszeniu 30 proc., przy dwurazowem 40 proc. i przy trzyrazowem 50 proc., rabatu. — Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia — zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. —

Przedruk dozwolony tylko za podaniem źródła (Rynek Drzewny i Budowlany w Poznaniu).

Gimnazjum w Kościanie.

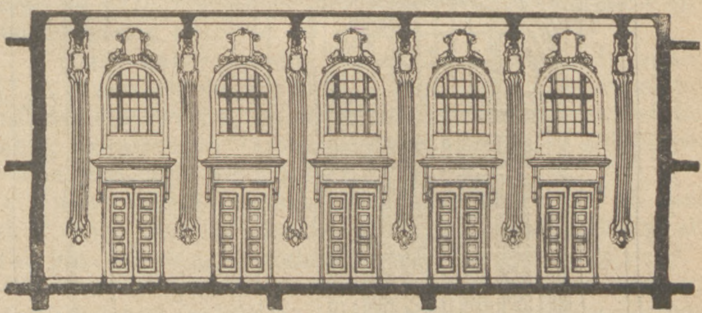
W myśl kontraktu z dnia 20. czerwca 1920 r. z Rzeczypospolitą Polską, reprezentowaną przez komisję dla Spraw Wyznaniowych i Szkolnych Województwa Poznańskiego, Oddział IIa oraz gminę miasta Kościana, reprezentowaną przez Magistrat w myśl kontraktu zatwierdzonego przez Ministerstwo byłej dzielnicy pruskiej i Radę Miejską miasta Kościana przekształcono wyższą szkołę chłopców, utrzymywaną przez miasto Kościan na państwowy zakład naukowy średni dla chłopców, który jako państwowe progimnazjum z dniem 1. września 1920 roku przeszło w posiadanie i na etat Państwa Polskiego.

Miasto Kościan na mocy tego 2-go kontraktu przejęło zobowiązanie przewłaszczenia na użytek państwowego progimnazjum i na imię Państwa Polskiego realności wielkości 104 arów, jak i wybudowanie własnym kosztem na tej realności gmachu szkolnego wraz z mieszkaniem służbowem dla dyrektora, halą gimnastyczną oraz budynkiem, zawierającym aulę, kancelarję dyrektora, salę konferencyjną, cztery ubikacje dla pięćdziesięciu, dwie dla czterdziestu, cztery dla trzydziestu uczniów, dwie klasy rezerwowe, salę rysunkową wraz z gabinetem dla modeli, salę fizykalną wraz z gabinetem dla zbiorów fizykalnych oraz dla zbiorów chemicznych, klasę dla nauki śpiewu, gabinety dla zbiorów przyrodniczych, i dla zbiorów kartograficznych po jednej ubikacji dla biblioteki nauczycielskiej i uczniowskiej i wreszcie mieszkanie służbowe dla porządkowego.

Po obszernych pertraktacjach z władzami szkolnemi jak i przedstawicielami Magistratu i Dyrekcji gimnazjum w Kościanie ustalono ostateczny program budowy w uzupełnieniu wyżej podanych wymagań i przedłożono terminowo projekt, który zatwierdziła komisja dla Spraw Wyznaniowych i Szkolnych Województwa Poznańskiego oddział IIa.

Zrealizowanie projektu spoczywało nasamprzód w rękach komitetu budowlanego, w którego skład wchodzili wybrani Członkowie Rady Miejskiej i Magistratu. Komitet ten rozszerzył się później doborem Członków Sejmiku Powiatowego z Panem Starostą na czele. Powiat bowiem zainteresowany poważnie w korzystaniu z nowo budującego się gmachu gimnazjalnego przystąpił z pomocą finansową jak i doradczą do urzeczywistnienia projektu.

W każdym składzie od samego początku członkowie komitetu budowlanego jednomyślnie popierali dążności stworzenia dzieła monumentalnego, nadającego całości obok uwzględnienia przewodniej myśli użytkowej piękną szatę, zdobiącą całe otoczenie i główną arterję miasta, przeznaczając na umieszczenie gmachu teren starego cmentarza przy Alejach Kościuszki.

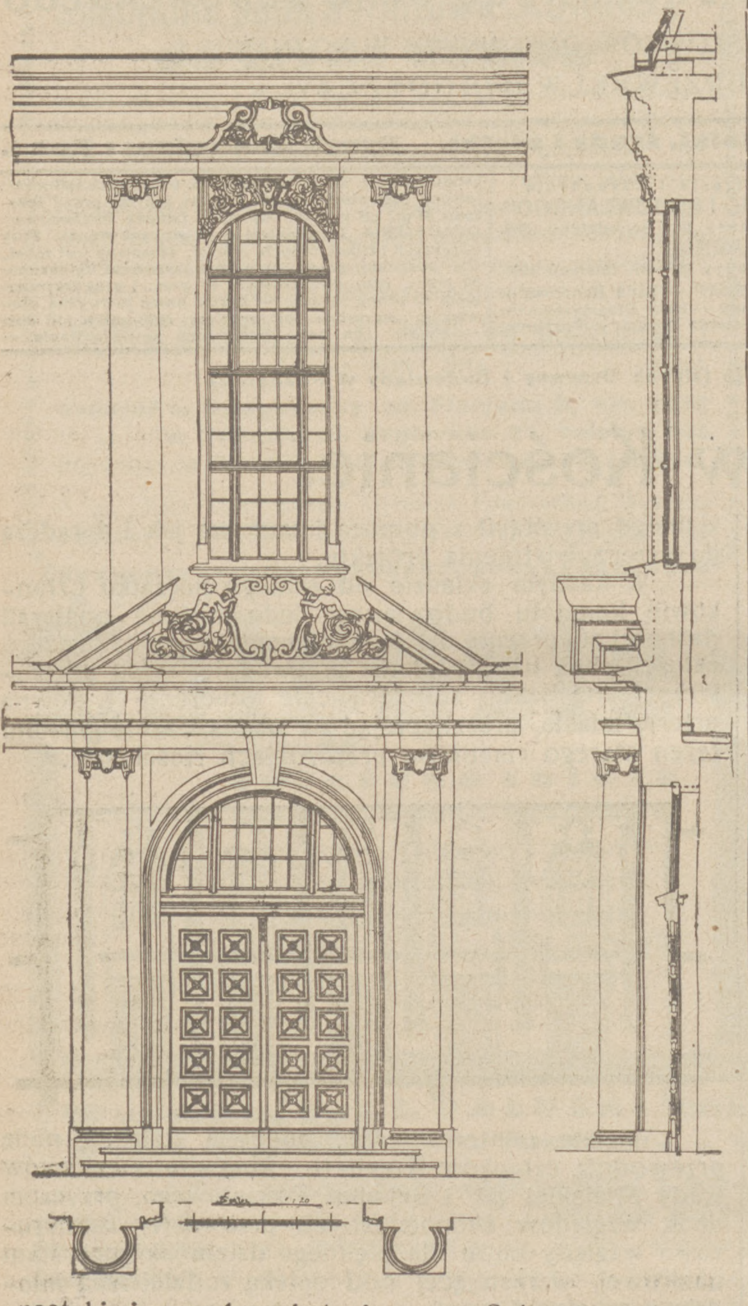
Wielkie zainteresowanie budową stało się nicią przewodnią członków Komitetu i Magistratu, członków Rady Miejskiej jak i Sejmiku Powiatowego, przyczem obok względów ekonomicznych przeważyły każdorazowo względy kultu dla pięknego dzieła jak i przystani uaukowej, wzrastającej pod opieką rodzicielską młodzieży szkolnej.

Świadczą o tem: wspaniałe uplastycznienie form architektonicznych elewacji frontowej, umiejętne rozczłonkowanie płaszczyzny i otworów elewacji tylnych i podcieni rekreacyjnych od strony dziedzińca.

Świadczą o tem przestrzenne wnętrza korytarzy, dębowe posadzki w uczelniach, zdobienia wysokiej auli, umiejętnie połączonej z salą śpiewu i przedsionkami dolnym jak i górnym, z którego wielkie okna dają możność ciekawym słuchaczom uczestniczenia w obchodach szkolnych i świątecznych.

Fronton gmachu, składający się z 2 skrzydeł otaczających zdobiony w obramieniach okiennych auli ryzalit środkowy, rozwija się równolegle z główną ulicą miasta przy Alejach Kościuszki. Wejście przez portal,

otoczony kolumnami, nadbelczem z medaljonem i ornamentem roślinnym prowadzi do westybulu, połączonego z ubikacją urzędową odźwiernego. Szerokie schody łączą westybul z głównym holem rekreacyjnym, z registratnrą, biblioteką, salą konferencyjną i sekretarjatem dyrektora. Lewe skrzydło zajmuje obszerne mieszkanie dyrektora, prawe zaś — klasy i główną klatkę schodową, prowadzącą do auli, umieszczonej na pierwszym piętrze. Z prawej strony cały budynek rozwija się w stronę dziedzińca, pozostawiając w środku wielkie podwórze szkolne z terenem, przeznaczonym do gim-

nastyki i ogrodem botanicznym. Sala gimnastyczna, przechodząca poprzez wysokość suteren i przyziemia posiada obszerną szatnię i łaźnię. Ponad salą gimnastyczną znajdują się na I. piętrze klasy, na II. piętrze gabinety dla zbiorów fizykalnych i chemicznych oraz sala wykładowa z gabinetem przygotowawczym, zaopatrzona w specjalny stół dla wykładów eksperymentalnych, oszkloną szafę odwietrznikową z instalacją wody, odpływu, gazu i światła elektrycznego.

Cały budynek masywny, wewnątrz i zewnątrz tynkowany o stropach ceglanych, ułożonych między tragarzami, ponad aulą i salą gimnastyczną o stropach żelbetonowych, dwie klatki schodowe, wykonane również w żelbetonie, pokryte dębiną i stopniochronami, poręcze żelazne z uchwytami drewnianymi. Korytarze zaopatrzone w hydranty, umywalnie i specjalne zawory higjeniczne do picia wody, ustępy obszerne dla profesorów i uczniów z płuczkami wodnemi. We wszystkich ubikacjach znajduje się elektryczne oświetlenie, centralne ogrzewanie i przewody wentylacyjne; pomalowanie skromne, odpowiednie do przeznaczenia budynku.

Główny hol przed aulą ozdobiony pięknym krzyżem rzeźbionym, przypominającym dawniejsze przeznaczenie terenu gimnazjalnego, obejmującego stary cmentarz. Na krzyżu widnieje napis grecki o treści historycznej, służącej młodzieży szkolnej jako drogowskaz: „W tym znaku zwyciężysz"!

U progu nowego sezonu.

Zbliża się chwila, kiedy przemysł tartaczny wstąpi w nowy okres gopodarczy.

W niedługim czasie otworzą się naoścież wrota nowego sezonu, którego oblicza dziś już niesposób dojrzeć. Można tylko przypuszczać że tartacznika czekają nowe troski, kłopoty.... no i rozczarowania, dodajemy, wskutek niespełnienia się tych lub innych ukrytych nadziei — a przedewszystkiem czeka walka o zdobycie surowca po takich cenach, któreby zapewniły zysk ze sprzadaży materjałów nawpółobrobionych.

Do tych uciążliwych zapasów, jak również do ewentualnego pojawienia się rozmaitych niespodzianek natury bądź to wybitnie konjunkturalnej, bądź też wypływających ze źródeł technicznych niedomagań procesu sprzedaży surowca z lasów państwowych i prywatnych, przemysł tartaczny winien być zawczasu przygotowany tak, aby mógł on w odpowiednim momencie odparować wszelkie przeciwieństwa grożące jego interesom.

Niestety jeszcze dotychczas psychika pewnych grup przemysłowców—eksporterów jest zasugerowaną zjawiskami konjunkturalnemi w handlu drzewnym, jakie objawiły się w roku ubiegłym, ci zaś, którzy produkcję swą lokują przeważnie na rynku wewnętrzym, nie zdołali jeszcze dotąd wyzbyć się wręcz chimerycznych nadziei, o jakimś mającym wkrótce nastąpić niezwykłym wzroście konsumcji drewna w kraju.

Doświadczenie uczy nas, że zwiększenie spożycia artykułów przemysłowych (eliminując czynnik sezonowości), poprzedzają zjawiska ekonomicznej poprawy nietylko w tych dziedzinach, które konsumują daną produkcję przemysłową, lecz do pewnego stopnia, w całokształcie gospodarstwa społecznego.

Wyraźnej dalszej poprawy tak na krajowym rynku pieniężnym, jak też w ruchu zwiększenia się zdolności spożycia drewna w odnośnych gałęziach gospodarczych, — zaiste trudno dostrzec i dlatego przewidywanie sytuacji handlowej na wewnętrznym rynku drzewnym nie uprawnia do szerszego optymizmu.

Nie widać tych pierwszych jaskółek, które zwiastują przejście konjunktury z fazy zastoju do ożywienia.

Pod znakiem zapytania kształtuje się sytuacja na rynek eksportowym. Jeżeli chodzi o Anglję, to konjunktura układa się tam w warunkach, stabilizujących ceny drewna — przynajmniej objaw taki zaznacza się w chwili bieżącej.

Trudno więc jest spodziewać się wybitnie korzystnych zmian w polsko-angielskim handlu drzewnym, sądząc również z wyników konkurencji drewna rosyjskiego i polskiego na rynku angielskim. Sytuacja na rynku niemieckim, jaka przetrwa do czasu wygaśnięcia prowizorjum drzewnego, a momet ów jest już niedaleki, nie odegra wpływowej roli na układ nastrojów, które ujawnią się po 30 listopada r. b.

Właśnie w tym czasie, po ukończeniu ścinki, rozwinie się akcja kupna surowca w lasach dla potrzeb tartacznictwa i nawet wówczas, jeżeli prowizorjum zo-

Świerkowy, olchowy, dębowy 28
materjał (okrąglaki) kupuje stale
KRBEC & PŘIBYL, skład drewa ČESKÁ TŘEBOVÁ ČECHY

stanie zrekonstruowane tak, że interesy niemieckich odbiorców będą w pewnej mierze uzgodnione z postulatami naszego przemysłu, drogą wykazania dobrej woli ze strony zachodniego kontrahenta, to i w takim wypadku byłoby zasadniczym błędem opierać się na przeświadczeniu, że Niemcy będą brali naszą produkcję drzewną i płacili za nią wysokie ceny.

Pogląd nasz wyraźnie popiera przykład zeszłorocznej kampanji, kiedy z racji zawarcia umowy drzewnej z Rzeszą, optymistyczne prądy opanowały umysłowość naszego kupca.

Jak powszechnie wiadomo stosunki handlowe nie potoczyły się po drodze przewidywań.

Na przedstawione tu zgrubsza ewentualne kształy konjunktury bliskiej przyszłości, nie należy zapatrywać się bezkrytycznie, bowiem nic nie przesądza, że wypadki na terenie rynku krajowego i eksportowego rozwiną się właśnie po linji naszych przewidywań, jednakowóż kierunek jej wydaje się nam najbardziej prawdopodobny.

Otóż z uwagi na możność zaistnienia powyższych momentów, przewodnie wytyczne racjonalnego postępowania kupców — tartaczników w nowym sezonie, winne być przez nich jaknajściślej przestrzegane.

Na pierwszy plan stawia się, jako conditio sine qua non uniknięcie tych strat i niedomagań, które podrywają ekonomiczny byt naszego tartacznictwa, zasadę wystrzegania się nadmiernego podbijania cen surowca na submisjach, tembardziej, że jak słychać, odnośne władze miarodajne nie uzgodniły dotychczas w swym łonie sprawy taks na drewno w bież. sezonie, a według lansowanych pogłosek, taksy te mają być jeszcze podwyższone, w co nie wierzymy, gdyż wpłynęłoby to fatalnie na stan ekonomiczny przem. drzewnego.

Z tego względu zadaniem naszych władz związkowych jest zajęcie odpowiedniego stanowiska w obronie zasadniczych interesów tartacznictwa. Stojąc na granicy nowego sezonu kupiec drzewny winien dla własnego dobra nie zapominać o naczelnem wskazaniu, które na ostatniem zebraniu Związku Przemysłowców Drzewnych w Poznaniu prezes p. Bystrzycki, ujął w ramy dewizy: albo kupić surowiec i zarobić, albo wcale nie kupować. Ponieważ w interesie tak kupców — tartaczników jak również zarządów lasów państwowych leży utrzymanie wzajemnych stosunków na gruncie lojalnym, przeto jest rzeczą konieczną już teraz odpowiednio przygotować teren procesu kupna — sprzedaży w ten sposób, żeby w nowym okresie gospodarczym nie miały miejsca te braki i wady, które tak dosadnie uwypukliły się w ubiegłych sezonach.

Po za postulatami, wyłożonymi przez członków Związku Przem. Drz. w Pozn. (zebr. 26 wrz. r. bież.), które traktują o potrzebie prawidłowego wyrobienia drewna przez poszczególne zarządy lasów państwowych o odbywaniu się submisji i przetargów w odpowiednich lokalach urzędowych oraz o podziale zrębów na mniejsze losy, również jest rzeczą nieodzowną, aby strona sprzedająca dołożyła starań w celu realizacji tranzakcji możliwie jaknajwcześniej, ponieważ, jak dotąd, nierzadkie były wypadki, że w pojedyńczych Nadleśnictwach drewno jesiennego cięcia sprzedawano dopiero na wiosnę, co już absolutnie uniemożliwiało wyrobienie materjału tartego wyższej jakości, a pozatem tego rodzaju polityka sprzedaży opóźnia ukończenie kampanji tartacznej, przeciągając je na letnie miesiące.

W dążeniu do usunięcia tarć i nieporozumień między obu kontrahentami, trzeba stworzyć wspólną platformę kompromisowych posunięć, które niewątpliwie staną się ogniwem, łączącem przychylne i zgodne intencje kupujących i sprzedających.

Ekonomiczne przesłanki do kombinowanych przedsiębiorstw przemysłu drzewnego.

(Dokończenie).

Przeciętne zużytkowanie surowca na jedną piłozmianę można przyjąć na 2,500 stóp^3, co przy pracy na dwie zmiany i 250 dniach roboczych w roku, wyniesie $2{,}500 \times 2 \times 250 \times 6 = 7{,}500{,}000$ stóp^3 w okresie rocznym. Jeżeli następnie przyjąć, że ogółem otrzymuje się z pod piły mater. użytkowego 60%, doliczając pozatem na wysychanie 5%, to ilość odpadków i trocin wyniesie 35% całej ilości przetartego surowca, czyli w absolutnych cyfrach wyrazi się 2,625,000 stopami^3 masy drzewnej.

Z ilości tej, pewna część zużywa się jako opał do wytwarzania energji dla potrzeb samego przedsiębiorstwa, która według posiadanych danych, nie przekracza 30% ogólnej ilości odpadków; pozostaje więc niewykorzystaną reszta, t. j 1,850 tys. stóp^3 odpadków drzewnych.

Jeżeli odpadki zużyjemy tylko jako opał, zamiast zwykłego drewna opałowego i z uwagi na znaczną wilgoć, jaką zawierają odpadki, przyjmiemy ich wartość równą 60% wartości zwykłego drewna opałowego, ustalając wartość tego ostatniego na 55 rub. za 1 sąż.^{3}, t. j. 25 kop. za 1 st.^{3} franko skład fabryczny, to otrzymamy następujące obliczenie:

$1{,}500{,}000 \times 25 \times 0{,}6 \times 0{,}1 = 277{,}500$ rubli, czyli, że zużycie odpadków na opał może dać rocznie 277,500 rubli oszczędności.

Produkcja takiego tartaku, jak już powyżej przyjęliśmy, wynosi $\frac{7{,}500{,}000 \times 0{,}6}{105}$ 27,200 standardów rocznie, czyli, że oszczędność na produkcji 1 std. materjałów tartych wyniesie przeszło 10 rubli.

Przy wykorzystaniu odpadków w postaci opału, 17 m przest. trocin, lub 12 m. przest. odpadków, w postaci oflisów i oszwarów, są równoznaczne kalorjom cieplikowem, zawartem w 1 tonie węgla kamiennego. Wilgotność trocin przyjmuje się na 50%.

Przy przeciętnej cenie węgla kamiennego 25 rubli za 1 tonę, wartość trocin w formie opału wyraża się 147 kop. za m p., a obladrów, oflisów 208 k. za m p.

Przy zużywaniu oszwarów i oflisów, jako surowca do produkcji celulozy, wartość ich znacznie wzrasta.

Przyjmując np. wartość jednego m przest. papierówki na 6 rub., której na wyprodukowanie jednej tony celulozy trzeba 6,5 m przest., to koszta surowca, zużytkowanego na jedną tonę celulozy wyniosą rub $6 \times 6{,}5 = 39$ rub.

Przyjmując, że na 1 tonę celulozy wypada 14 m przest. obladrów i oflisów, to wartość ich w postaci surowca celulozowego wyrazi się sumą 2 rub 78 kop.

Wyżej przytoczone przez nas obliczenia, chociaż nie są zupełnie dokładne, jednak na tyle przejrzyście wykazują korzyści zużytkowania odpadków, że powaga zagadnienia tej dziedziny, nie ulega żadnej wątpliwości.

Do niedawna jeszcze utrzymywało się mniemanie, że na tartakach należy budować takie urządzenia kotłów, któreby możliwie jaknajwięcej „pożerały" opału, by w ten sposób uwolnić się od wszelkich odpadków, jakie trzeba było zbierać, wywozić poza obręb tartaków, spalać i tracić na to pieniądze.

Teraz, gdy pogląd na użyteczność odpadków się zmienił i gdy należy je uważać, jako materjał wartościowy, który można umiejętnie wykorzystać, przy wyborze urządzeń kotłowych na tartakach, należy kierować się tymi samymi względami, jakie są konieczne w roz-

wiązaniu zagadnienia przy budowie każdego, technicznie urządzonego przedsiębiorstwa, czyli koniecznem jest zastanowić się nad stroną ekonomiczną urządzeń kotłowych na tartakach. Lecz jest to tylko jedna strona technicznego zagadnienia, dobre rozwiązanie którego daje możność zwiększenia do praktycznego maksimum, zużytkowania odpadków przemysłu tartacznego.

Znacznie ważniejszą jest druga strona zagadnienia, polegająca na wyświetleniu tych warunków, przy pomocy których, praktyczne zużytkowanie odpadków jest możliwe i w całokształcie ekonomiczne. By rozwiązać tę część zagadnienia, będącą zasadniczym problematem przy kombinowaniu produkcji, koniecznem jest, rozwiązać cały ten kompleks ekonomicznych zagadnienień, bowiem bez prawidłowego ich rozwiązania, nie może być rozstrzygnięte zagadnienie o budowie jakiego kolwiekbądź przedsiębiorstwa przemysłowego.

Do takich czynników należą w pierwszym rzędzie zagadnienia surowcowe, transportowe i zbytu. Ostatnie dwa czynniki, rozpatrzymy w specjalnym zarysie, poświęconym zagadnieniu wyboru miejsca do budowy przedsiębiorstwa, w zależności od warunków transportu i zbytu; w tym zaś zarysie, zatrzymamy się tylko na pierwszym czynniku, t. j. na surowcowym.

Wychodzimy z tego, ustalonego dzisiaj założenia, że dla każdej gałęzi przemysłu o określonych warunkach, egzystuje pewne minimum i maksimum rozmiarów produkcji danego przedsiębiorstwa. Obecność surowca, oraz możliwość zaopatrywania nim bez przerwy przedsiębiorstwa jest pierwszym warunkiem jego stworzenia. Wykorzystanie odpadków w postaci opału dla wytworzenia energji elektrycznej, możliwem jest w każdym przedsiębiorstwie, która może również służyć do rozmaitych celów i po za obrębem zakładu.

Należy tylko zawczasu zabezpieczyć sobie zbyt energji.

Lecz jest to najłatwiejszy, niekompletny sposób wykorzystania odpadków, nie dający jeszcze maksimalnego efektu. Więcej celową i zupełną formę utylizacji odpadków jest budowa tartaków w połączeniu z wytwórnią produktów papierniczych. W tych wypadkach minimum produkcji danego zakładu ograniczona jest wydajnością maszyn, która jest stosunkowo duża i dla ekonomicznego wykorzystania urządzenia, potrzebuje dużej ilości odpadków, tj. rozumie się—obecność wieloramowych tartaków.

Kombinowanie przedsiębiorstw celowem jest tylko przy dużych tartakach, lub przy rozmieszczeniu kilku tartaków na takiej odległości od siebie, by przerzucanie odpadków ze wszystkich zakładów do jednego miejsca było ekonomiczne.

Nie mniej ważnem jest z punktu widzenia ekonomji gospodarstwa społecznego, wykorzystanie odpadków przy wyróbce drewna w lesie, co również może posiadać znaczny wpływ na względne koszty surowca. Można z całą pewnością twierdzić, że ze względów ekonomicznych, w obecnych czasach należy budować tylko wielkie tartaki, przy bezwzględnym warunku zupełnego wykorzystania odpadków jako opału, albo jako surowca, służącego do suchej destylacji drewna albo przemysłu papierniczego.

Jednakże warunek ten, nie powinien być przyczynkiem do niepomiernego rozszerzania wielkości tartaku li tylko z racji odpadków.

Oprócz tego, takie rozwiązanie zagadnienia celowego wykorzystania drewna bezsprzecznie stwarza potrzebę budowania tartaków w miejscach, dających możność wygodnego zbytu produkcji kombinowanych przedsiębiorstw i zaopatrzenia ich w potrzebny, durgorzędny surowiec. Z tego względu należy wyjaśnić warunki i ekonomiczne przesłanki, decydujące o wyborze miejsc do budowy tartaków, a zwłaszcza do kombinowanych przedsiębiorstw drzewnych.

Rynek kafli

Wbrew oczekiwaniom tak producentów, jak i kupców, handlujących kaflami, tegoroczny zbyt w okresie miesięcy letnich nie oznaczał się dużym ożywieniem i pod tym względem konjunktura w tym samym okresie czasu r. ub. była pomyślniejsza. Przyczyny tego stanu rzeczy, tkwią w dużej mierze w zbyt słabym udzielaniu przez B. G. K. kredytów, przeznaczonych na cele budowlane. Dopiero z początkiem ub. m. nastąpiła poprawa na rynku tak, iż poszczególni producenci kafli są dostatecznie zajęci dla pełnego zatrudnienia swych przedsiębiorstw. Wiele fabryk w ciągu r. b. uległo poważnej rozbudowie, wobec tego, iż w ciągu jeszcze r. ub. popyt przewyższał ciągle podaż towaru na rynku i poszczególni producenci nie mogli nastarczyć z wykonywaniem na czas zamówień. Przedsiębiorcy budowlani przewidują, iż w ciągu października akcja kredytowa B. G. K. będzie rozszerzona, co też przyczynić się powinno do powiększenia popytu na materjały budowlane, a m. in. i na kafle.

Pośród odbiorców kafli dużo zamówień, bo dochodzących do przeszło 50% ogólnego zapotrzebowania, otrzymują producenci ze strony instytucyj rządowych. W związku z realizacją zbiorów płodów rolnych, które jak wiadomo, w niektórych okręgach Polski wypadły bardzo dobrze, chłopi mając pieniądze, zakupują duże ilości kafli. Wogóle zainteresowanie dla kafli ciągle rośnie i piece budowane na wsi z cegieł ustępują miejsca piecom kaflowym.

Na rynku, w szczególności w większych miastach, daje się odczuwać brak towaru, co naturalnie wpływa na zwyżkowe kształtowanie się cen towaru tak u fabrykantów jak i u hurtowników. W ciągu ostatnich paru tygodni kafle uległy zwyżce o 10 do 15% i obecnie w hurcie franco wagon stacja załadowcza za 1 sztukę przedstawiają się następująco: kwadratele białe 0,50—0,55 zł, kafle gładkie 2,00—2,20, kafle majolikowe kolorowe 1,20—2,00 zł. Na rynku znajdują się też niewielkie ilości kafli importowanych z Niemiec, które kalkulują się w stosunku do towaru naszego o 30% drożej.

Odbiorcy kafli krajowych otrzymują je bezpośrednio od producentów za pokryciem należności w 50% gotówką przy zamówieniu, i resztę przy wysyłce towaru na kredyt wekslowy z terminem dochodzącym do 3 miesięcy. Mniejsi producenci żądają od swych odbiorców gotówki. Obecne wywiązywanie się zobowiązań wekslowych jest dla producentów zadowalające. Kafle niemieckie otrzymać można u nas przy pokryciu części należności w gotówce i reszta na kredyt wekslowy z terminem dochodzącym do 6 miesięcy, na co ogołocony z kapitału obrotowego, krajowy przemysł nie może sobie pozwolić.

Wiadomości ze Szwecji.

Od naszego własnego korespondenta.

Nowa Szwedzka metoda suszenia drewna. Olbrzymi cylinder z próżnią wewnątrz i małem ciepłem.

Ostatnio wynaleziony został w Szwecji specjalny przyrząd, służący do sztucznego suszenia drewna, który w najbliższym czasie spowoduje przewrót w dotychczasowych metodach suszenia drewna na międzynarodowym rynku drzewnym, gdyż powyższy wynalazek, w zupełności rozwiązuje to zagadnienie.

Nowa metoda polega na tem, że przez specjalny system wentylacji stwarza się próżnia w cylindrze, która pochłania wilgoć z umieszczonego w cilindrze drewna.

W tym celu zbudowano największy cylinder w Europie, o pojemności trzech pełnych wagonów materjału tartego. Po zapełnieniu go drewnem drzwiczki się szczelnie zamyka i urochamia się wentylację.

Drewno, zależnie od jego wilgoci znajduje się tam dłużej lub krócej. Tak np. drewno świeżo wytarte, po 43 godzinnem przebyciu w powyższym cylindrze, wykazało po wyjęciu go z cylindra zaledwie 7%₀ wilgoci. Ponieważ wysokość temperatury w cylindrze, dzięki pomysłowemu wykorzystaniu wszelkich efektów procesowych powinna wynosić wszystkiego 30° C., przeto koszta suszenia w ten sposób drewna są niskie.

Celem wykorzystania tego doniosłego wynalazku dla drzewnictwa wogóle, tworzy się międzynarodowy Syndykat z udziałem kapitału angielskiego, niemieckiego i amerykańskiego.

Kapitał zakładowy tego syndykatu projektuje się na około 10 miljonów kor. szwedzkich, przyczem masowa produkcja tego, nowego systemu suszarni drewna ma się rozpocząć w niedalekiej przyszłości.

Rekordowe czynności flisactwa w Klar. Alo (Szwecja). Według wiadomości, otrzymanych z Karlstad'u, towarzystwo flisacze w Klar-Alo spławiło w tym roku więcej drewna niż kiedykolwiek dotychczas. Mianowicie — spław r. bież. wyraził się cyfrą 10,300.000 drzew o kubaturze 865,000 m³ zaś za ten sam okres czasu ubiegłego roku — 8.100,000 sztuk drewna o kubaturze 690.000 m³.

Państwowy urząd taksacji lasów w Szwecji żąda pomocy finansowej od Państwa prosząc o przedłożenie odnośnego projektu sejmowi! Według tego projektu potrzeba jest 160.000 kor. na przeprowadzenie ogólnych prac taksacyjnych i 66 tysięcy kor. na otaksowanie lasów w okręgu Värmland. Powyższe lasy były już raz taksowane w 1911 r. lecz Stowarzyszenie Inżynierów z okr. Värmlandskiego żąda ponownej, szczegółowej taksacji.

Na Pomorzu.

Położenie przemysłu drzewnego w okręgu bydgoskim naogół nie uległo zmianie. Na składach tartacznych pozostaje dosyć dużo materjału tarcia letniego, na który popyt ze strony kupców zagranicznych jest mierny. Miejscowe zapotrzebowanie na materjał tarty w dalszym ciągu utrzymuje się w skali przeciętnej.

Ceny surowca naogół nie podniosły się, a na niektóre gatunki — przeciwnie nawet osłabły; z innych miejscowości donoszą o niewielkiej jednak zniżce cen rynkowych na drewno okrągłe, czego nie można powiedzieć o drewnie spławianem z okręgów wschodnich, na które ceny kształtują się jakkolwiek na niezmienionym poziomie, to jednak przy stosunkowo dosyć mocnej tendencji.

Spławianym surowcem głównie interesują się kupcy niemieccy.

Za sosnę I kl. płacono na licytacjach do 60 zł. Ceny za dębinę okrągłą notowano (loko las) za IV kl. 60 zł. i powyżej. Krajowi odbiorcy, zakupując towar uiszczają należytość niemal wyłącznie wekslami, wystawianymi na dłuższe terminy, co w konsekwencji pociąga za sobą wzrost protestów.

Trwająca od dłuższego czasu ciasnota na rynku pieniężnym w dużym stopniu hamuje intensywność obrotów w handlu drzewnym, to też większość kupców chętniej orjentuje się w stronę Niemiec, niż na rynek krajowy, gdyż odbiorcy tamtejsi udzielają zaliczki. Wskutek braku gotówki, został poważnie zahamowany rozwój produkcji przemysłowej, a w miejscowych kołach zainteresowanych liczą się z pogorszeniem położenia finansowego w przemysle drzewnym z chwilą, kiedy rozpocznie się sprzedaż i zwózka surowca z lasów.

Odnośnie sytuacji na rynku budowlanym zaznaczyć należy, że również nie uległa ona zasadniczej zmianie w porównaniu z ubiegłym miesiącem; nastroje naogół wyczekujące.

Jak wiadomo ostatnio nastąpiła reorganizacja Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy. Bezwzględnie rola tej instytucji w życiu przemysłu drzewnego, zwłaszcza Kresów Zachodnich, jest niezmiernie poważna, biorąc pod uwagę cel jej istnienia, który nie streszcza się jedynie do koordynacji interesów handlowych przemysłu drzewnego, lecz obejmując szerszy zakres działania, stanie się czynnikiem doradczym i poniekąd opinjodawczym w zagadnieniach, odnoszących się do całokształtu przejawów na terenie naszego drzewnictwa.

Ogół kupiectwa drzewnego w okręgu pomorskim odniósł się do faktu reorganizacji Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy ze zrozumiałą życzliwością.

Zagraniczne wymiary materjałów tartych gatunków iglastych.

Czyniąc zadość prośbom naszych czytelników, umieszczamy poniżej wymiary drewna nawpółobrobionego, znajdujące zastosowanie w odnośnych przemysłach zagranicy, opartych w mniejszym lub większym stopniu o drewno.

Niemcy: a) belki. Zasadniczo poszukiwane są kantaki o przekroju: 8/8, 8/10, 10/13, 13/13, 16/16, 16/21, 18/24, 21/26, 10/12, 11/22, 12 20, 13/24, 14/24 cm.

Belki berlińskie przeważnie sosnowe: w długości 5—7 m, w przekroju: 21/24, 21/26, 24/26, 26/26 cm.

b) **deski.** Rynek berliński:

grubość	szerokość	grubość	szerokość
do 20 mm	10 cm	33—40 mm	18 cm
20—26 „	13 „	ponad 40 „	21 „
26—33 „	16 „	20 „	8 „

Rynek zach.-niemiecki: długość — 4,5 m; szerokość — 12, 14,5 17, 19, 21,5 24, 26,5, 29 cm; grubość — 12, 24, 30, 36, 48 mm.

Rynek wsch.-niemiecki: długość — 3—5 m; minimalna szerokość — 13, 16, 18, 21 cm; minimalna grubość — 26, 36, 40, 50 mm.

Belki i materjały gdańskie:

długość powyżej 18',	przekrój	12 12"	ang. lub reń.
„ „ 18—17'	„	11 11"	„
„ „ 10—17'	„	11 11"	„
„ „ 9'	„	9/9 "	„

Czechy: (deski) długość: 5,7 m, 6 m grubość: 13—20 mm; szerokość: 13—19 cm, 20—25 cm, 26—32 cm; grubość: 26 mm; szerokość: 20—25 cm, 26—32 cm; grubość: 33—40 cm; szerokość: 26—32 cm.

Włochy: a) belki 1. Fileri, Travicelli: długość 4 5, 6 m, przekrój 8/8, 8/10, 10 10 cm. 2. Travi: długość 4—12 m. przekrój: 10/13, 13/16, 16 18, 13/18, 16/21, 18/24, 21/26, 24/29, 22/27, 25 30 cm.

Bordonali: długość 8—10 m, przekrój: 27/30 do 43/49 cm.

b) Deski; grubość: 1) madriers 8—10 mm; 2) scurette — 13 do 15 mm; 3) tarole — 26 mm; 4) pojoli — 30 mm; 5) ponticelli — 35 do 40 mm; 6) ponti — 45 i 50 mm, 7) palancole — 53 i 58 mm; o szerokości (zasadn.) 18 cm i długości 4,15 m.

Rynek orjentalny: (deski) grubość: 12, 17—18, 23—24, 29, 33, 39 cm; szerokość: 12, 15, 17, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 36, 39 cm; długość: 4 m.

Rynek szwedzko-norweski: (deski) grubość: 1, $1^1/_4$, $1^1/_2$, 2, $2^1/_2$, 3, 4" ang.; szerokość: 4, 12 cm; długość: 3—8 m.

SPRAWOZDANIA HANDLOWE.

MATERJAŁY BUDOWLANE.

LUBLIN, 19. 10. Na rynku materjałów budowlano-drzewnych ożywienie słabe, notowano: deski sosnowe stolarskie I-szy gat. zł 110 do 150, II-gi gat. zł 95 do 120, deski sosnowe ciesielskie obrzynane zł 75 do 100 kan-

tówka rżnięta zł 100 ciosana zł 75 do 85. Ceny rozumieją się za 1 m. sześć. zależnie od wymiarów loco st. załadowania. Zapotrzebowanie normalne, podaż duża. Tendencja spokojna.

GDAŃSK, 20. 10. Sytuacja na gdańskim rynku drzewnym nadal bez zmian. Dotychczas nie nadeszły większe zamówienia na materjały tarte z Anglji, żądano natomiast materjałów o specjalnej długości, których Gdańsk nie posiadał. Przyczyną niekorzystnego stanu eksportowego rynku drzewnego w Gdańsku jest znaczna zwyżka cen na drzewo okrągłe w Polsce, utrzymująca się na wysokim doziomie jeszcze od jesieni r. 1927. Ceny materjałów tartych skutkiem tego odbiegają od przeciętnych cen na rynkach światowych. Z tego też powodu Gdańsk handlując tartem drzewem polskiem nie może w żaden sposób konkurować z tańszymi rynkami Rosji i Finlandji. Rynek na sleepry wykazuje dalsze pogorszenie. Cena za wagon franco Gdańsk spadła do 9 sh., oczekiwania na większe zamówienia z Anglji zawiodły. Tendencja dla podkładów mocna. Wielkie ożywienie i masowe zakupy robione są na rynku drzewa opałowego. Ceny na dąb utrzymują się na poziomie bez zmian.

Notowania oficjalnej Giełdy Zbożowej w Poznaniu:

Cena za 100 kg. netto franco stacja załad., ładunki całowagonowe, dostawa natychmiastowa.

dnia 22. 10. 1928 r., na żyto: 35.00—35.50 zł.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Sytuacja na rynku drzewnym. Ceny na surowiec wykazują tendencję słabszą. Tłumaczy się to zmniejszeniem zapotrzebowania na rynku wewnętrznym, z powodu względnie słabego ruchu budowlanego. Również eksport drzewa surowego do Niemiec i Anglji wykazuje osłabienie. Rynki tamtejsze są nasycone drzewem tak surowem jak i tartem, a ruch budowlany również się zmniejszył. Utrzymuje się jeszcze nieźle eksport drzewa tarteeo do Holandji, Belgji i Francji, lecz ceny osiągane są nader niskie. Zapotrzebowanie do kopalń miejscowych na kopalniaki także osłabło.

Kontyngent wagonów na przewóz materjałów drzewnych w m. październiku 1928 rokn. W Min. Komunikacji odbyło się posiedzenie Komisji Międzyministerjalnej w sprawie przydziału wagonów dla poszczególnych dyrekcji kolejowych na miesiąc październik b. r. Po rozpatrzeniu materjałów o przewidywanych przewozach ustalono następujące normy naładunku średnio na dzień kalendarzowy na miesiąc październik b. r. dla drewna kopalnianego 180 wagonów, dla drewna obrobionego 327 wagonów, dla drewna nieobrobionego 335, dla drewna opałowego 300, dla wywozu drewna zagranicę przez Gdańsk 192, dla wywozu drewna zagranicę przez inne punkty 714 wagonów.

Nowy materjał do budowy szos. W Białobłotach pow. bydg. firma „Tri" buduje fabrykę, w której wyrabiany będzie nowy, pierwszy raz w Polsce mający być zastosowany materjał do budowy szosy pod nazwą „Colas". Materjał ten w rodzaju asfaltu, ma mieć tę właściwość, że wchłaniać w siebie będzie wszelki kurz, powstały z piasku, czy też z innej przyczyny. Dotychczas posługiwano się tym materjałem we Francji, Anglji i Niemczech i okazał się on podobno bardzo praktycznym. Przyszłość jednak najlepiej pokaże, czy materjał ten posiada istotnie takie zalety, kiedy go zastosujemy na naszych szosach. Praktyczność jego miałaby bardzo doniosłe znaczenie, tak ze względu na higjenę, jak i wygodę. A więc czekajmy.

Przemysł ceramiczny na Powszechnej Wystawie Krajowej wystąpi w sposób niezwykle okazały. Rozpoczęto już budowę bardzo stylowego pawilonu, który będzie zbudowany wyłącznie z cegły w najrozmaitszych jej odmianach i gatunkach. Pawilon będzie zajmować 600 m. kw. przestrzeni, na której w odpowiedni sposób przedstawione będą wszelkie wyroby ceramiczne w najrozmaitszych odmianach. Wszystkie eksponaty zostaną w odpowiedniej kolejności umieszone, dając rzeczoznawcy pogląd na całokształt polskiego przemysłu ceramicznego. Organizacją działu ceramicznego zajmuje się sekcja przemysłu ceramicznego przy Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu, ul. Rzeczypospolitej 1. której zasługą jest, że przemysł ceramiczny wystąpi poważnie we własnym pawilonie. Wystawa obejm. będzie wytwórczość cegły, dachówek, klinkierów, licówek, sączków, cegły szamotowej, wyrobów kamionkowych, kafli, piecyków kaflowanych i t. p. W wystawie bierze udział cały przemysł ceramiczny w Polsce. Poszczególne firmy wystawiają bądź to indywidualnie, zajmując odzielne stoiska, bądź zbiorowo przez Związki poszczególnych rejonów terytorjalnych.

Czechosłowacja. Na rynku eksportowym Słowacji zaznaczyło się większe zainteresowanie ze strony Węgier na świerkowy materjcł tarty. Z Niemcami ostatnio większych tranzakcji nie dokonano. W dziale papierówki i kopalniaków położenie dotychczas jest niewyraźne, przyczem zaznaczyć należy, iż daje się silnie odczuwać konkurencje tych artykułów pochodzenia polskiego na rynku niemiekim.

Notowania dewiz z dnia 23. października 1928 r.

Obsługa radjotelegraficzna P. A. T-icznej.

Dewiza	Stopa dyskont.	Parytet w zł	Notowania za	w Warszawie	Gdańsku	Berlinie	Londynie	Nowym Jorku	Paryżu	Pradze	Zurychu	Wiedniu
Warszawa . .	8	—	100 zł	—	57.94	47.325	43.25	11.25	—	378.39	58.25	79.88
Poznań . . .	8	—	100 zł	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gdańsk . . .	6	173,52	100 Gd. gld.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berlin	7	212,34	100 R. M.	—	122.969	—	20.356	23.82	609.00	—	123.77	169.16
Belgja	4	123,94	100 belg.	—	—	58.27	34.892	13.90	356.—	—	72.22	98.67
Bukareszt . .	6	172,—	100 l.	—	—	2.532	802	0.61	15.45	—	3.14	4.28
Budapeszt . .	6	155,90	100 pengo	—	—	73.03	27.84	17.50	—	—	90.58	123.76
Holandja . . .	$4^1/_2$	358,31	100 gld. hol.	—	—	168.08	12.09.68	40.09	1026.00	—	203.30	284.60
Kopenhaga . .	5	238,88	100 k. d.	—	—	111.79	18.191	26.66	—	—	138.55	189.25
Londyn . . .	$4^1/_2$	43,38	1 funt szterl.	43.24	25.00	20.344	—	4.85	124.19	—	25.20	34.44
Nowy York . .	5	8,9141	1 dolar	8.90	—	4.19.30	4.84.96	—	25.61	—	5.19.70	709.95
Paryż	$3^1/_2$	172,—	100 fr. franc.	34 83	—	16.37	124.19	3.90	—	—	20.29	27.71
Praga	5	180,62	100 k. cz.	26.42	—	12.429	163.62	2.96	75.90	—	15.40	21.03
Rzym	$5^1/_2$	172,—	100 l.	46 72	—	21.970	92.59	5.23	134.16	—	27.21	37.175
Szwajcarja . .	$3^1/_2$	172,—	100 fr. szwajc.	171.55	—	80.665	25.201	19.24	493.00	—	—	136.60
Sztokholm . .	$4^1/_2$	238,88	100 k. szw.	238.28	—	112.04	18.148	26.72	684.00	—	138.85	189.70
Wiedeń . . .	$6^1/_2$	125,43	100 szyling.	125.26	—	58.94	34.50	14.10	—	—	73.02	—

Gdańsk. Na podstawie statystyki wywozu drewna przez Gdańsk, stwierdza się, że łączny wywóz w sierpniu wynosił ogółem 748.057 g. Z tej ilości na drewno twardych gatunków przypada ok. 208.077 g., na miękkie gat. — 539.980 g.

Węgry. Obroty na rynku drewna miękkiego nie uległy ograniczeniu, chociaż sezon jesienny już się zakończył i bieżące zapotrzebowanie zostało pokryte. Naogół jesienne obroty odbywały się pod znakiem słabej tendencji.

Belgja. Za czas od 30 września do 6 października do poszczególnych portów zawinęło ogółem 15 okrętów, załadowanych drewnem Do antwerpji wypłynęło 11, do Gent 3 i do Brukseli 1 okręt.

Austrja. Na mającem się odbyć posiedzeniu (w połowie listopada) zarządu kolejowego, będzie przedstawiony projekt podwyżki taryf kolejowych, który opracowała Generalna Dyrekcja Kolei w ten sposób, że taryfa towarowa będzie podniesiona o ca 10 proc.

Szwajcarja. W pierwszym półroczu r. bież. ruch budowlany osięgnął rekordowe rozmiary. Chociaż w tym samym czasie roku ub. liczba nowowybudowanych domów była znaczną, to jednak w roku bież. wybudowano 3 430 mieszkań więcej. Ogółem za pierwsze sześć miesięcy wybudowano 5 453 mieszkań, przeważnie z inicjatywy prywatnej.

KOMUNIKAT

Zarząd Wielkopolskiego Związku Myśliwych poszukuje dla kilku swych członków, dobrze poleconych i wykwalifikowanych leśników oraz dobrych hodowców zwierzyny, posad. Łaskawe zgłoszenia prosimy skierować do sekretarjatu Wielkopolskiego Związku Myśliwych w Poznaniu ul. 27 Grudnia 19 w podwórzu I. p.

RÓŻNE.

KONFERENCJA P. DEVEY'A Z P. MIN. KÜHNEM.

Doradca finansowy Banku Polskiego p. Devey przy dn. 12 bm. do Ministerstwa Komunikacji i odbył przeszło godzinną konferencję z p. ministrem Kühnem. w sprawach tyczących się najaktualniejszych zagadnień Ministerstwa. Jak się dowiadujemy ze źródła zupełnie wiarogodnego, na konferencji tej była poruszona sprawa inwestycji kolejowych, a mianowicie budowy szeregu najniezbędniejszych linji. P. Devey wyszedł z założenia, iż z bieżących wpływów Ministerstwa nie da się zrealizować planu inwestycyjnego Ministerstwa Komunikacji i, że trzeba będzie obejrzeć się za długoterminowym kredytem. Na stanowisku tem stanął również i p. minister Kühn. Z uznaniem więc podkreślić należy, iż zasady głoszone odawna na łamach naszych wydawnictw w sprawie inwestycji kolejowych znalazły wreszcie zwolenników i wśród decydujących czynników. Pozwala to przypuszczać, iż budowa nowych linji kolejowych zostanie nareszcie we właściwy sposób postawiona.

KALENDARZ TERMINOWY

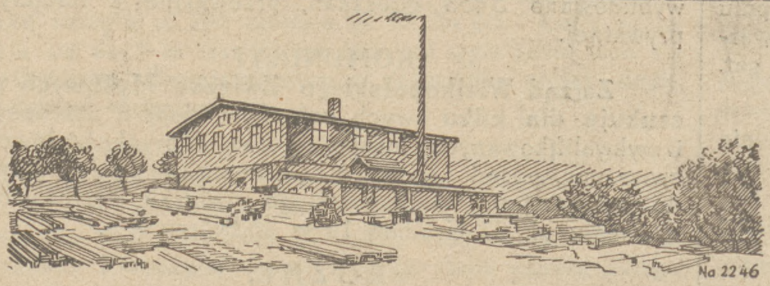
SPRZEDAŻY DREWNA ZARZĄDÓW LEŚNYCH,

ogłaszających swe sprzedaże w Rynku Drzewnym.

S. = Submisja
L. = Licytacja
W. = Z wolnej ręki

Termin dnia	Termin godz.	Miejscowość (lokal sprzedaży)	w. = Województwo, d. = Dyrekcja Lasów Państw.	Rodzaj drewna	klasa	Dłużyce sztuk	Dłużyce m³	Kopalniaki i inne użytkowe m³	Kopalniaki i inne użytkowe mp.	Drewno opałowe mp.	Bliższe szczeg. W R. D.	Bliższe szczeg. ogłoszenie Nr.	Rodz. sprz.	Uwagi
25. X. 28.	11⁰⁰	P. N. Lutówko (kancelarja)	d.- bydgoska	dąb			276,82				116	1290	S	
26. X. 28.	11⁰⁰	P. N. Gołąbek (kancelarja)	d.- bydgoska	sosna	I-III			479,89			113	1257	S	
	11⁰⁰	P. N. Mirachowo (kancelarja)	d. - toruńska	świerk	II-IV	691	214,32							
				brzoza	I-IV	253	91,18				117	1296	S	
29. X. 28.	10⁰⁰	Mag. m. Ostrowia Mazowieck. (kancelarja)	w. - białost.				1000,—				118	1302	S	
	12⁰⁰	I. Okr. Szef. Budown. Warszawa (kancelarja)	w. - warsz.								119	1311	S	na prawo oczyszczenia z zarośli i drzew terenu poligonu artyleryjskiego
	14³⁰	Nadleśn. Konradów (kancelarja)	w. - pozn.	brzoza		2087	1830,—							
				świerk		297	400,—							
				jodła		56	70,—							
				sosna				200,—			114	1275	S	
30. X. 28.	11⁰⁰	P. N. Kartuzy (kancelarja)	d. - toruńska	buk	I-III		43,57							
				sosna	II-III		94,09							
				świerk	II-IV		183,23		317,16					
				brzoza	I-II				110—		119	1308	S	
	12⁰⁰	D. L. P. Radom (kanc. Nadl. w Matczu)	d. - radom								119	1310	S	na 143,98 m3 dębow. materj. tartych
	12⁰⁰	P. N. Promno (kancelarja)	d. - pozn.	sosna				3657,88			117	1301	S	w tem † 969,27 m3
	12⁰⁰	Mag. m. Ostrowia Mazowieck. (kancelarja)	w. - białost.				1000,—				118	1302	L	
	13⁰⁰	P. N. Osiek (kancelarja)	d.- bydgoska	sosna	I IV	519	362,94	4740,87	954,30		119	1317	S	i 230 szt. drągów o masie 11,70 m3
31. X. 28.	12⁰⁰	D. L. P. Radom (kancelarja)	d. - radom	sosna			2146,99				119	1309	S	
2. XI. 28.	11⁰⁰	P. N. Leszyce (kancelarja)	d.- bydgoska	sosna	I-IV	861	636,39	57,24			119	1316	S	
		P. N. Cierpiszewo (kancelarja)	d.- bydgoska								114	1277	S	na chróst
		D. L. P. w Wilnie (kancelarja)	d. - wilno	świerk					40000		116	1287	S	
		D. L. P. w Wilnie (kancelarja)	d. - wilno	sosna				10000			116	1288	S	

Redaktor odpowiedzialny za dział Rynku Budowlanego inż. Marjan Andrzejewski, za dział Rynku Drzewnego, ogłoszeń i administrację wydawnictwa Edmund Bartz.

Na 2246

R. WOLFA

lokomobili-cieplno-silnikowej

dostarczają cieplik na ogrzewanie zakładu a zarazem

BEZPŁATNĄ SIŁĘ

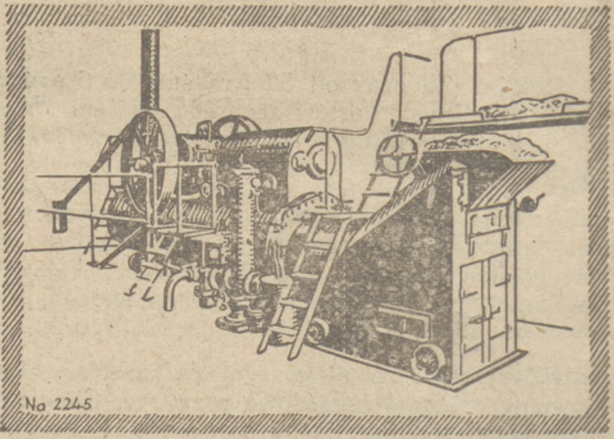
przez wykorzystanie przedgrzewacza wody zasilającej

MASCHINENFABRIK
BUCKAU R. WOLF A-G
MAGDEBURG

Odpadki drzewne

za pomocą

691

Na 2245

Poszukujemy deski sosnowe

20 mm z środka i czubka, czyste i zdrowe, nieobrzynane. Łask. oferty franko wagon Rogoźno Wlkp. prosimy skierować pod adres

EMIL WOLTMANN & Ska
Fabryka Mebli. Rogoźno. 1327

POTRZEBNE ZARAZ

5—6 wag. z 26 i 30 mm. hebl. i szpuntowane

sosn. deski podłogowe

wymiar po heblowaniu i bez pióra loko wagon Poznań.
Wojciech Paetz — Skład drzewa **Poznań,**
731 Przemysłowa 28b — Telefon 1412

ŻEGLARZ POLSKI

TYGODNIK
poświęcony sprawom żeglugi morskiej i rzecznej ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb i zadań ŻEGLUGI POLSKIEJ.

Siódmy rok istnienia! Siódmy rok istnienia!

Podróże morskie i sport wodny. Kronika portowa.

Kronika światowa żeglugi i budowy okrętów.

Prenumerata „Żeglarza Polskiego" wynosi rocznie **12** zł. półroczn. **6** zł.; kwartaln. **3** zł., łącznie z miesięcznikiem „Morze", ilustrowanym organem Ligi Morskiej i Rzecznej, **20** zł. rocznie, **10** zł. półrocznie, **5** zł. kwartalnie.
Adr. Red. i Admin.: Tczew, ul. Strzelecka, 5. - Konto P. K. O. 170044.
Okazowe numery na żądanie. 7

Almanach Żeglarza Polskiego 1927-28.

bogato ilustrowana książka podręczna
Cena 4,- zł., dla prenum. rocznych **2,50 zł.**

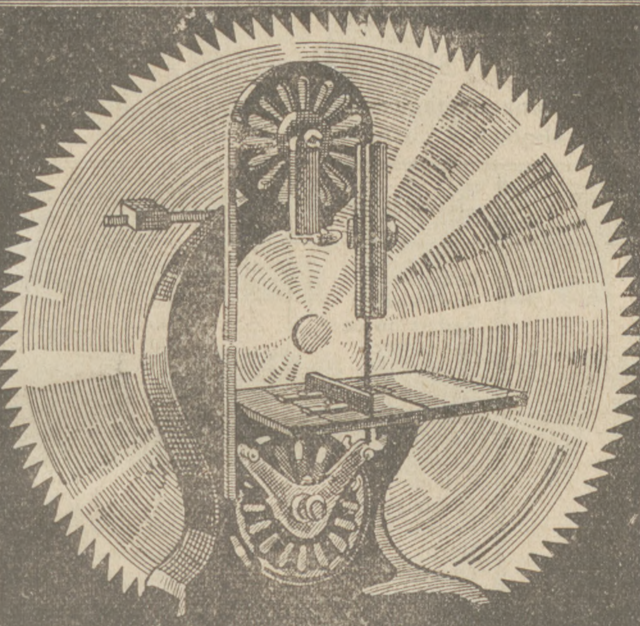
Składnica formularzy

Wykaz wykroczeń i przestępstw podlegających postępowaniu karnemu na zasadzie prawa o kradzieżach leśnych z dnia 15. IV. 1878 r. (okładki i wkładki).

Również można nabyć:

Plan urządzeń gospod. leśnego (okładki i wkładki)
Plan użytków ubocznych (okładki i wkładki)
Wniosek cięć (okładki i wkładki)
Szczegółowy plan cięć (okładki i wkładki)
Numerowniki dla drzewa bud. i użytkowego
Numerowniki dla drzewa opałowego
Numerownik i wykaz dla drewna opałowego
Projekt i obrachunek kosztów wykonania zalesień (okładki i wkładki)
Wykaz wypłaty najmu
Lista płatnicza za wyróbkę drewna
Dzienny raport leśny
Wzór do książki kontroli cięć „A"
„ „ „ „ „ „B"
„ „ „ „ „ „C"
Wykaz drewna materjałowego (okładki i wkładki)
Tabela odbioru i rozchodu drewna
Plan trzebieży (okładki i wkładki)
Szczegółowy plan zalesień (okładki i wkładki)
Wykaz drewna wyrobionego
Asygnaty na drewno z kwitem kasowym
Obliczenie kosztów wyróbki drewna
Opis taksacyjny (3
Rejestr powierzchniowy
Tabela powierzchni klas wieku drzewostanu
Dziennik robocizny okł. i wkł.

Adm. Przeglądu Leśniczego i Rynku Drzewnego
Poznań,
Wielkie Garbary Nr. 20.
Telefon 18-20.

OBRABIARKI DO DRZEWA
WSZELKIEGO RODZAJU
WŁASNEJ KONSTRUKCJI
DOSTARCZA
HERKULES : GNIEZNO

770

Iglaste drewno kopalniane

według naszych rozmiarów po rznięte franko niem-pols. granica

kupuje 964

Holzhandlung Klapheck, G. m. b. H.
Oberhausen Rhld

POTRZEBUJĘ

szczapy i wałki olszowe, dębowe i bukowe 1 do 2 mtr. dług., od 14 cm. ∅ wzwyż
wałki sosn. korow. 1 mtr. dług. od 8 do 20 cm. ∅.

O szczegółowe oferty franko Poznań prosi 944

J. KRZYŻANOWSKI - EXPORT DREWA
Poznań, Św. Marcin 39. tel. 17-41

Materjał stolarski,
budowlany,
kupuję i sprzedaje

Ignacy Konieczny
Poznań Tama Garb. 4/5.
Skład drzewa. 858

Kupuję
topole okrągłe

w mniejszych i większych partjach. Zgłoszenia do Administr. Rynku Drzewnego pod **938.**

WYSZEDŁ Z DRUKU
ILUSTROWANY
KATALOG Nr. 3

na narzędzia leśne i ogrodnicze oraz inne przybory techniczne
Składnicy narzędzi leśnych

Przeglądu Leśniczego i Rynku Drzewnego

POZNAŃ Wielkie Garbary 20

który na życzenie bezpłatnie wysyłamy.

Fachowiec drzewny,

kawaler at 23, obeznany z wszslką pracą w przemyśle drzewnym jak i pracą biurową, służy referencjami i świadectwem, włada językiem polskim i niemieckim tak w słowie jak i w piśmie poszukuje posady Łask. zgłosz. do W. Leczkowski, Lidzbark, Pomorze. 1326

Młodszy fachowiec drzewny

z 4-letnią praktyką, władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie 1325

poszukuje posady

od 1-go grudnia lub stycznia. Łask. zgłosz. do Adm. „R Drz.“ pod **młodszy fachowiec**

STEFAN PEŁCZYŃSKI
Hurtownia Materjałów Budowlanych

Telefon 5605 **POZNAŃ** Dworzec towarowy

Hurtownie Detalicznie

poleca:

Cement
Wapno
Gips 1225
Trzcinę sufitową
Cegłę wszelkich rodzaji
Materjały do krycia dachów
Szklane cegły, dachówki i płyty
Rury kamionkowe i koryta
Kafle do piecy
Płytki ścienne i posadzkowe
Marmur do teraco
Szamoty zagraniczne
Ceresit
Papa falcowa (Falzbrupappe)
Siatki rabicowe i cegłowe
Gwoździe budowlane
Tynk fasadowy „Terrabona“

Dyrekcja Lasów Państw. w Warszawie

ul. Senatorska 29

rozpocznie w ciągu **listopada b. r.** sprzedaż drewna użytkowego grubszego, wyrobionego z nowych cięć loco las względnie loco stacja kolejowa z następujących nadleśnictw:

Nadleśnictwo	Przybliżona ilość m3	Najbliższa stacja kolejowa	Nadleśnictwo	Przybliżona ilość m3	Najbliższa stacja kolejowa
Janowo	2400	Chorzele	Łęczno	6800	Rozprza
Przejmy	1300	Parciaki	Pawlikowice	1500	Pabjanice
Parciaki	1700	Parciaki	Sądziejowice	4100	Łask
Seborki	1900	Nabiele Wielkie	Brąszewice	6200	Sędzice
Pułtusk	10000	Wyszków	Węglewice	1100	Podzamcze
Lemany	2000	Wyszków	Sokolniki	2100	Podzamcze
Leszczydół	1500	Wyszków	Rudniki	3000	Rudniki Kaliskie
Pomiechówek	1200	Pomiechówek	Pajęczno	4000	Radomsko
Łąck	2700	Łąck	Gidle	7000	Radomsko
Kromnów	2900	Sochaczew	Łobodno	2000	Częstochowa
Warszawa	1200	Grodzisk	Grodzisko	4500	Częstochowa
Skierniewice	1300	Skierniewice	Panki	4000	Panki
Regny	7000	Słotwiny	Herby	8000	Herby Pol.
Lubochnia	3600	Tomaszów Mazowiecki	Olsztyn	3300	Olsztyn
Glinna	6000	Tomaszów Mazowiecki	Rzeniszów	1300	Myszków
Nagórzyce	7300	„	Łysa Góra	1800	Zawiercie
Piotrków	5000	Piotrków	Czarnylas	3400	Lubliniec
Lubień	6200	Rozprza	Paruszowice	6500	Rybnik
			Rybnik	6900	Rybnik

Oprócz drewna okrągłego Dyrekcja produkuje we własnych tartakach około 60.000 m3 materjałów tartych stolarskich eksportowych i krajowych oraz obrzynanych, jak również i specjalnych na zamówienia. Tartaki znajdują się:

Tartak	Stacja kol.	Przeciera rocznie drewna okrągłego — m3	Tartak	Stacja kol.	Przeciera rocznie drewna okrągłego — m3
Konewka	Tomaszów Maz.	30.000	Wyszków	Wyszków	10.000
Ustroń	Ustroń	30.000	Zamczysko	Sochaczew	8.000
Zagórze	Częstochowa (skład w Herbach)	11.000	Chybie	Chybie	4 000
Parciaki	Parciaki	11.000			

Sprzedaż odbywa się w drodze konkursów ofert i z wolnej ręki. Na zapytania Dyrekcja rozsyła szczegółowe wykazy drewna. Informacyj udziela Wydział Handlowy i Zakładów Przemysłowych — telefon 94-38. 1323

Centralna Drogerja-J. Czepczyński

POZNAŃ

Stary Rynek 8. Telefony 3324, 3315, 3238, 3353, 3115, 3239.

Carbolineum, farby, lakiery, pokosty, pędzle, szczotki, oliwy smary i tłuszcze do maszyn, Benzyna Benzol Nafta. 1227

MESSER, RHINOW i S-ka

TARTAKI PAROWE — HEBLARNIE — ZAKŁADY SZPUNTOWNICZE

KORONOWO — TELEFON 31. 1210

POLECA:

MATERJAŁ EKSPORTOWY i BUDOWLANY

Dyszle brzozowe i dębowe

bale i deski brzozowe, dębowe, jesionowe, olszowe, szprychy dębowe, podkłady wązko i normalnotorowe i wszelkie matarjały liściaste **dostarcza wagonowo**

WŁADYSŁAW KRAUZE i S-ka

Warszawa, Kapucyńska 5, — Telefon 197-75. 1292

Zakupujemy stale za gotówkę

kopalniaki sosnowe

świeżego cięcia od 8 — 22 cm w czubku

1031 Pisemne oferty proszę skierować pod:

Firma **Robert Dupuis,** POZNAŃ, Młyńska 2 II

telefon nr. 1370 - telegr. Dupuis Poznań.

Woźniak i Ska, Handel drzewa — Tel. 332.

Inowrocław, ul. Mała, Andrzeja 5. 1180

Kupuje i sprzedaje

Deski i bale sosnowe odziemkowe, czubkowe i obrzynane, szalówkę, łaty, obladry i drągi. Kantówkę, podłogę i inne drzewa do budowli podług listy. Dębinę, buczynę, brzezinę, jesion i t. p. w stanie okrągłym i tartym. Dzwona, szprychy i dyszlę oraz drzewo opałowe.

Koszyki na jastrzębie Zatrzaski na lisy Zatrzaski na króliki

6

poleca

Administr. Rynku Drzewnego

Składnica Narzędzi Leśnych

Poznań, W. Garbary 20.

Telefon 1820.

Czcionkami Drukarni Rynku Drzewnego T. z o. p. Poznań ulica Wielkie Garbary nr. 20.